

CircE

Interreg Europe

European Union
European Regional
Development Fund

Identificirane priložnosti in ovire

Saša Kek, Barbara Horvat

SOS

Ljubljana, 26. maj 2017

KMETIJSTVO

POZICIONIRANJE DRŽAVE

1. Prehod v zeleno gospodarstvo:

- strateška usmeritev na področju kmetijstva, živilstva in gozdarstva v trajnostni razvoj:

- Zagotoviti samooskrbo s hrano
- Varovanje naravnih virov in biotske raznovrstnosti
- Ohranjanje/povečanje zaposlitev v kmetijstvu

- Z upoštevanjem načel trajnostnega razvoja

- ∞- varujemo kmetijska zemljišča pred trajno spremembo namembnosti
- ∞ zmanjšujemo emisije toplogrednih plinov
- ∞ ohranjamo biotsko raznovrstnost in tipične kulturne krajine
- ∞ bolje gospodarimo z vodnimi viri
- ∞ upoštevamo socialne vidike
- ∞ vplivamo na prostorski razvoj
- ∞ ohranjamo vasi, zaselke in posamezna gospodarstva, ki tvorijo zeleno vitalno podeželje

Državni ukrepi

- ★ **Ukrepi za ohranjanje biotske raznovrstnosti** – PRP –
spodbude za nadstandardne kmetijske prakse
- ★ **Ukrep ekološkega kmetovanja**
- ★ **Ukrep plačila območjem z naravnimi ali drugimi omejitvami** - gorske kmetije, območja z naravnimi omejitvami
- ★ **Javno naročanje hrane in živil:**
 - Pravna podlaga Uredba o zelenem javnem naročanju (opredeljuje delež ekoloških živil), Zakon o javnem naročanju
 - konference za razvoj kratkih oskrbnih verig, o lokalni samooskrbi, objava priporočil za javno naročanje hrane in živil
 - Velik interes pri uporabnikih: 78% osnovnih šol in vrtcev pri naročanju hrane in živil daje zelo velik pomen lokalni hrani in si prizadeva za njen čim višji delež

Identificirane priložnosti - SOS

- Promocija oblikovanja „kmetijskih zadrug“ za povečanje sodelovanja med manjšimi pridelovalci
– s tem zagotovitev zadostne količine posameznih živil pri oddaji ponudbe za (zeleno) javno naročanje

Pristojnosti občin:

- **Zakon o socialnem podjetništvu (31. člen):** Občine Lahko načrtujejo, financirajo in izvajajo politike razvoja socialnega podjetništva na območju občine / ravni razvojne regije
- **Zakon o kmetijstvu (16. člen):** v proračunu predvidi sredstva za izvajanje kmetijske politike
- **Zakon o kmetijstvu (24. člen):** lahko izvaja ukrepe razvoja podeželja in financira njihovo izvajanje

**- Skupnostna revitalizacija
zapuščenih kmetij** (v Slo. Imamo

ca. 50.000 zapuščenih kmetij, podatek SURS)

**- Priložnost za ekološko
kmetovanje in zeleni
turizem**

Pravne podlage:

**- Zakon o lokalni samoupravi
(21. člen):**

- omogoča pogoje za gospodarski razvoj občine in v skladu z zakonom opravlja naloge s področja gostinstva, turizma in kmetijstva

**- Zakon o stvarnem
premoženju države,
pokrajin in občin (30.
člen):**

- Nepremično premoženje, ki ga začasno ne potrebuje noben uporabnik, se lahko da v brezplačno uporabo z neposredno pogodbo

- **Občina (občine) bi lahko razvile digitalno orodje/platformo za (javno) naročanje hrane**
- **Izpolnjevanje potreb po sporočanju razpoložljivih količin hrane in potreb naročnikov**

Pravna podlaga:

Zakon o lokalni samoupravi (21. člen):

- omogoča pogoje za gospodarski razvoj občine in v skladu z zakonom opravlja naloge s področja gostinstva, turizma in kmetijstva
- **Zakon o kmetijstvu (24. člen):** lahko izvaja ukrepe razvoja podeželja in financira njihovo izvajanje (?)

-

**DODATNE IDEJE ? KOMENTARJI?
OVIRE?**

ODPADKI

POZICIONIRANJE DRŽAVE

- **Preprečevanje nastajanja odpadkov, ponovna uporaba in recikliranje zmanjšujejo potrebo po naravnih virih in s tem povezano potrošnjo energije**
- **Podatki za Slovenijo nakazujejo, da je potrebno izboljšati sisteme zbiranja, medtem ko deleži reciklaže zbranih odpadkov dosegajo zastavljene cilje**
 - V Sloveniji je v 2015 nastalo 5,2 milijona ton odpadkov, od tega 18 % komunalnih. 69 % komunalnih odpadkov je bilo v 2015 zbranih ločeno. Skoraj 23 % nastalih komunalnih odpadkov je bilo odloženih na odlagališča (Surs, 2015) (leta 2012 47%)
- **Največji vpliv na nastajanje odpadkov imamo zagotovo povzročitelji, ne glede na to pa je vloga ponudnikov izdelkov pri tem bistvena – zanje bolj učinkovita raba materialov pomeni manj stroškov in manj odpadkov.**
- **Nezanemarljivo vlogo na področju odpadkov imajo lokalne skupnosti in izvajalci javnih služb**

DRŽAVNI UKREPI

Glavni ukrep na področju spodbujana spreminjanja odpadkov v vir je:

★ **Programa ravnanja z odpadki in program preprečevanja nastajanja odpadkov:**

- začel bo uveljavljati nov pristop k obravnavi odpadkov kot vir surovin
- V zakonodajo uvaja 5 stopenjsko hierarhijo ravnanja z odpadki:
 - preprečevanje nastajanja
 - priprava za ponovno uporabe
 - Recikliranje
 - drugi postopki predelave
 - odstranjevanje odpadkov

Identificirane priložnosti - SOS

- **Promocija boljšega ločevanja odpadkov pri izvoru**
 - Pomembno sodelovanje z IJS (primer Snaga Ljubljana – Enkratno je stvari uporabiti večkratno)
- **Promocija spremembe načina nakupovalnega obnašanja uporabnikov v povezavi z zmanjševanjem količine odpadne embalaže**
 - Uporaba komunikacijskih spretnosti, sodelovanje z IJS
 - Promocija zero waste gospodinjstvo
- **Promocija zero waste iniciative med občinami in rezultatov:**
 - Trenutno Ljubljana, Vrhnika, Borovnica, Log-Dravomer, Bled, Gorje, Radovljica and Slovenske Konjice
- **Promocija koncepta centrov ponovne uporabe**
- **Uporaba sekundarnih surovin znotraj lokalnih GJS:**
 - primer koncepta Wcycle Maribor

- **Možnost pridobivanja energije iz bio odpadkov bioplinarne in uporaba digestata iz bioplinarn za kmetijstvo:**

- Sodelovanje med državo in občino
- Državni lokacijski plan
- Občinski podrobni prostorski načrt
- Sodelovanje javnosti !!!

Zakonska osnova:

- Zakon o prostorskem načrtovanju (39. člen, 5 odstavek)

- **Finančna podpora ukrepom ustvarjanja novih zelenih delovnih mest, eko-inovacijam in podjetniškim iniciativam v smislu krožnega gospodarstva z ukrepi spodbujanja lokalnega gospodarstva**

Zakonske podlage:

- **Zakon o lokalni samoupravi (21. člen):**
 - omogoča pogoje za gospodarski razvoj občine in v skladu z zakonom opravlja naloge s področja gostinstva, turizma in kmetijstva
- **Zakon o javnih financah**
- **Sprejet odlok o občinskem proračunu**
- **Upoštevanje pravil državne pomoči**
- **Možnost vpliva na vsebino Zakona o spodbujanju investicij (je v pripravi) – možni ukrepi za spodbujanje začetnih investicij in novih delovnih mest skozi sodelovanje države in občin (namenska sredstva občinam?)**

-
**DODATNE IDEJE ? KOMENTARJI?
OVIRE?**

TURIZEM

a) Izhodišče:

- ∞ MGRT pripravlja novo **strategijo za trajnostno rast slovenskega turizma**, vizija: »Slovenija je 5-zvezdična destinacija za aktivno, zeleno in zdravo destinacijo«
- ∞ 2015 število nočitev prvič preseglo 10 milijonov (+7,8% nočitev in +11,5% prihodov)
- ∞ turizem predstavlja **13 % BDP** in **13 % vseh delovnih mest**
- ∞ Slovenija je na ITB sejmu v Berlinu prejela nagrado World Legacy Award, ki jo podeljuje National Geographic tistim, ki spodbujajo pozitivno transformacijo turistične panoge ter izkazujejo voditeljsko in vizionarsko vlogo na področju najboljših praks trajnostnega turizma. Slovenija je **zmagala v kategoriji trajnostnega upravljanja destinacije** (Destination Leadership), tj. za uspešne trajnostne prakse, do okolja prijazne pobude ter zaščito naravnega okolja in kulturne dediščine!
- ∞ razvili smo Zeleno shemo slovenskega turizma **Slovenia Green**. (več certificiranih destinacij (22) kot ponudnikov (11) – nimajo nikjer v svetu!)

Nova strategija za trajnostno rast slovenskega turizma je dobra priložnost za postavitve razvoj krožnega gospodarstva v turizmu v državnih načrtih.

Priložnosti glede na pristojnosti lokalnih skupnosti

1. Upravljanje in promocija naravnega okolja:

- Omrežje Natura 2000 v Sloveniji pokriva 38% ozemlja
- Imamo 1 narodni park, 3 regijske parke in 44 krajinskih parkov, 1 strogi naravni rezervat, 59 naravnih rezervatov in 1159 naravnih spomenikov, ki so zavarovani z državnimi ali občinskimi akti
- Raziskava med tujimi gosti je pokazala, da je največji razlog za potovanje je ohranjeno naravno okolje ključni potencial za turizem
- Občine so v upravljanje zavarovanih območij vključene predvsem kot zunanji deležniki (npr. preko svetov zavodov in partnerstva v posameznih projektih) kljub temu, da med občinske in naravovarstvene službe pogosto opravljajo podobne naloge na istih območjih in bi namesto podvajanja funkcij lahko uveljavljali bistvene sinergije.
- ∞ **upravljanje/menedžment turističnih obiskov (primer Postojnska jama)**
- ∞ **ekosistemski pristop za celovito upravljanje zavarovanih območij (s pomočjo izkoriščanja sinergij med državnimi in lokalnimi institucijami, nevladnimi organizacijami, gospodarstvom in lastniki zemljišč. Uporaba ekosistemskega pristopa pomaga pri doseganju ravnotežja med ohranjanjem, trajnostno rabo in pošteno delitvijo koristi, ki izhajajo iz rabe virov).**
- ∞ **ustrezna promocija in dvig upravljaljskih sposobnosti - znanje (za ekosistemski pristop, za oblikovanje celovitih turističnih proizvodov)**

2. Več namenska raba objektov (delitvena ekonomija; razpršeni hoteli)
3. spodbujanje ponovno uporabe (npr. pohištva) iz re-use centrov v gostinskih in nastanitvenih objektih (sistematično spodbujanje povezav med ponudniki zelenih storitev in okolju prijaznih izdelkov)
4. oblikovanje kratkih prehranskih verig tudi za turistične ponudnike
5. javno dostopna digitalna platforma za povezovanje lokalnih pridelovalcev hrane, da bi z združenimi večjimi količinami lahko zagotovili zanesljivo dobavo turističnemu gospodarstvu (tudi za zeleno javno naročanje živil in drugih izdelkov)
6. večje število dobro označenih posod za ločeno zbiranje odpadkov na javnih mestih
7. obveščanje in izobraževanje lokalnega gospodarstva o ukrepih in možnosti za razvoj krožnega gospodarstva in izvajanje posebnih ukrepov
8. krepitev trajnostne mobilnosti v okviru turistične destinacije (na primer Werfenweg) - vzpostavitev in izvajanje načrta mobilnosti v občini, električni avtobusi, avtobusi na metan ali avtobusov na plinski pogon, električnih avtomobilov in koles za najem, ustanovitev polnilnih postaj za električnih avtomobilov, ...
9. uvedba pametne kartice, ki omogoča brezgotovinsko plačevanje prevoza z vsemi javnimi lokalnimi (tudi drugimi?) prevoznimi sredstvi (Urbana kartica)
10. Vključitev “krožnih indikatorjev” v Slovenia Green shemo

DODATNE IDEJE ? KOMENTARJI?
OVIRE?

občin h krožnemu gospodarstvu:

- **mobilnost** (trajnostna večmodalna mobilnost, ki koristi alternativna goriva in IKT rešitve, izboljševanje zdravja, promocija hoje in kolesarjenja, delitev...;)
- **zgradbe** (pametne, varčne, trajnostne, zelene (uporaba recikliranih materialov), prilagojene na podnebne spremembe (zelene fasade, zelene strehe))
- **gospodarstvo** (krožno, zeleno, delitev, socialno, pravično, odgovorno; Konkurenčnost in raziskave - spodbujanje inovativnosti in vzpostavitev R&R središča v regiji;)
- **naravni viri** (zrak, voda, prostor, les, odpadki, narava, znanje; Okolje - upravljanje odpadkov, vode, kakovosti zraka in zelenih površin s poudarkom na rešitvah, ki so namenjene končnim uporabnikom in uporabo najnovejših IKT rešitev, ponovna uporaba virov, zapiranje snovnih zank;)
- **infrastruktura** (voda, ceste, energija, IKT; Pametno upravljanje - transparentno upravljanje, ki temelji na načelih odprtih inovacij in uporablja sodobne IKT rešitve na področju e-upravljanja;)
- **podatki** (odprti, big data, interoperabilni, uporabni, IoT),
- **družba** (od občine do skupnosti, od lastništva do delitve, personifikacija; Zdravje in kakovost življenja - nove tehnologije in storitve kot odgovor na demografske spremembe v regiji; Izobraževanje in kreativnost - vzpostavitev odprtega okolja za kreativnost in nove oblike izobraževanja na vseh ravneh;)
- **Energija** (trajnostno zniževanje porabe energije, vključno z javnimi stavbami, komunalnimi storitvami, javnim prevozom in industrijo s poudarkom na vključevanju IKT rešitev; prostorski razvoj, učinkovito regionalno prostorsko načrtovanje s ciljem zagotavljanja trajnostne mobilnosti, nižanje porabe energije in učinkovitejšo rabo virov)

CircE
Interreg Europe

European Union
European Regional
Development Fund

**HVALA ZA VAŠE
SODELOVANJE**

Questions welcome

Project smedia